

בזה עיקר מצות נר חנוכה, והרי על נרות המהדרין הסכמת אחרונים דאינו מברך כנוכר לעיל, א"כ לא יברך עוד.

מסקנא לדינא

היוצא לנו מזה דאף דלפי המבואר בשו"ת מהרש"ג א"צ לברך עוד א"כ הפסיק, אמנם מרוב פוסקים משמע דצריך לברך כדוגמת ברכת הפירות כנ"ל, ולא מהני לענין זה אם שאר הנרות הי' לפניו, כמו שמהני לפניו לענין שופר כמבואר במט"א (סי' תקפ"ה, אלף המגן אות ר') דיביאו לפניו כל השופרות שיש לו כדי שיחול ברכה עליהם, דשם הרי מכיון לתקוע באלו השופרות אם לא יצליח בשופר הראשון שאוחז בידו, משא"כ בענינינו שאינו חושב שלא יצליח להדליק, וע"כ לא מהני, וכ"ה מפורש בפרמ"ג לענין ציצית (סי' ח' סעי' י"ב) דאפילו הי' לפניו כל הבגדים מברך על כל בגד ובגד, וכל מעלת לפניו הוא דמסתמא דעתו עליהם, משא"כ כשאין דעתו עליהם לא מהני לפניו כמבואר כן בשו"ע סי' ר"ו סעי' ו' ובטו"ז ומג"א שם סק"ח.

בענין עניית בשכמל"ו אחר ברכה לבטלה

ועוד יש ליזהר בכה"ג שיאמר תיכף ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כמבואר שם שאמר על שהוציא שם שמים לבטלה, ועיין בקצוה"ש (סוף ח"א בהערות לסי' ה' סי"ג) שנסתפק אם צריך לאמרו תיכף ומיד אחר שאמר השם לבטלה או אפשר לאמרו אפילו אחר כך, והנה ברמב"ם (הל' שבועות פי"ב הי"א) מבואר דצריך לאמרו מיד וז"ל שם: לפיכך אם טעה הלשון והוציא שם לבטלה ימהר

אלא ב' נרות יחזור וידליק א' ולא יברך, כי הברכה שעשה בתחילה על חיוב כל הנרות עשה, הרי שאם הי' דעתו אין צריך לברך עוד, וכן משמע סי' ר"ו סעי' ה' וסי' קע"ז סעי' ד', אבל עכ"פ משמע דבאופן שלא הי' דעתו על ערבה אחרת וכדומה צריך לברך עליה.

ברכת על נרות המהדרין

וכן יש להוכיח ממה שכ' הר"ד אבודרהם (סי' ר') בשם הרמב"ם (שו"ת פאר הדור סי' קי"א) שאם בשעה שהדליק נר הראשון היתה כוונתו להדליק אחרות אין צריך לברך, ואם בירך והדליק ואח"כ נודמנו לו נרות מברך בכל פעם [הו"ד שם במג"א], הנה מה שכ' שמברכים עם נרות הנוספים אף שהם באים רק להידור מצוה וכ"ה במחה"ש רס"י תרע"ו, חיי"א כלל קנ"ד סכ"ט, רע"א תנינא (סי' י"ג) וכ"כ בשו"ת פרי הארץ (ח"ג סי' מ"ב), ברכ"י סי' תרע"א סקכ"ט, שע"ת שם סק"ב, וכ"כ המשנ"ב (סי' תרע"ב סק"ו) בשם הפרמ"ג, ועוד. ולעומת זה בא"ר (סי' תרע"ב סק"ז) כ' דדוקא שהי' דעתו על מנין הנרות הראוי לאותו לילה, אבל אם סבר שלא יהיה לו עוד נרות חוזר ומברך, וע"ע בשו"ת כתב סופר (סי' קל"ה) דהבין כן בדברי הפרמ"ג עיי"ש, אמנם עכ"פ מבואר בדבריו דאם לא הי' דעתו על הנרות שהולך להדליק חוזר ומברך, והרי אצלינו הרי חשב לקיים המצוה בנרות אלו, ולא הי' דעתו להדליק נרות אחרות. א"כ הרי צריך לברך עליהם אף שלא הפסיק ביניהם.

אמנם פשוט דכ"ז כשלא נדלק אף נר א' אבל אם הדליק לכה"פ נר א' הרי יצא

לדמותה להא דכ' הריא"ז (בפ"ב דמס' שבת) וז"ל: ואע"פ שאם ככתה אין זקוק לה צריך לתת בנר חנוכה שיעור שתהא דולקת עד כדי מצותה, ונראה בעיני שאם הדליקה בפני הרוח וככתה צריך לחזור ולהדליקה במקום שאין רוח, שהוא"ל ואינה יכולה לעמוד בפני הרוח הרי ד"א כמי שלא נתן בה שמן כשיעור ע"כ, והו"ד להלכה סו"ס תרע"ב ובס"י תרע"ג בטו"ז סק"י, ובמג"א סק"י"ב ובפר"ח ס"י תרע"ב ס"ב ובשאר אחרונים. וכמו"כ י"ל בפתילה הנתונה במים ושמן, וכשנשרה ביותר במים הרי א"א לדלוק חצי שעה וע"כ נכבה, ובכה"ג צריך מדינא לחזור ולהדליקה, אמנם לענין ברכה כבר כתבו שם דלא יכרך, כיון דהא דחזור ומדליק הרי זה תלוי בתרי תירוצים בגמ' והרי הוא ספק וספק ברכות להקל.

טעמים על מנהג נתינת מים לתוך השמן

ומדי דברי בו זכור אזכרנו טעם על המנהג שיסודתו מהררי קודש ליתן המים בתוך השמן, בס' יפה ללב (ח"ב ס"י תרע"א אות ב') כה"ח סקל"ב, כ' הטעם להורות על הנס שבו שגברו ישראל שנמשלו לשמן, על האומות שהם מים הזדונים, ובשו"ת שבט הקהתי (ח"ג ס"י ר"ו) כ' הטעם עפ"י מה דא"י בבעה"ט פרשת תולדות (כו, כב) דהיוונים גזרו שלא יטבלו כדי למונעם מפר"ו ונעשה להם נס ונזדמן להם מקוה לכל אחד ואחד עיי"ש, ובכדי לעשות זכר לאותו נס נותנים מים תחת השמן לרמוז על הנ"ל, ואולי י"ל בפשטות עפ"י המג"א (ס"י תרע"ב) סק"ב) וז"ל בשם הד"מ אבל אין מצוה בנרות ארוכות וכו', ונ"ל דוודאי בנר של שמן

"מיד" וישבח ויפאר ויהדר לו כדי שלא יזכר לבטלה עכ"ל, ומבואר דצריך לאמרו מיד, וכ"ה לשון הסמ"ג (סוף ל"ת רמ"א) וכן העתיק החיי אדם (כלל ל"ה אות א') שיאמר תיכף ומיד בשכמל"ו, אמנם הגה"ק מבוטשאש בספרו אשל אברהם (או"ח סי' כ"ה) ובספרו דעת קדושים (סי' רע"ט סק"ג) כתב דבריעבד אין קפידא אם יאמר בשכמל"ו לאחר זמן מה, וכ' שם במי שנודע לו לאחר זמן שבירך על ס"ת פסולה שיאמר בשכמל"ו כמספר הברכות שבירך את השם לבטלה, וע"ע בשו"ת צור יעקב (סוף סי' קפ"ג) בשם שו"ת מהר"ח או"ז (סי' קכ"א), ובסוף הס' בהגהה בשם המרדכי, ובשו"ת מחזה אברהם (או"ח סי' ל"ב) ובשו"ת אבני צדק (או"ח סי' ט"ז) ואכמ"ל, עכ"פ נכון למהר ולומר תיכף בשכמל"ו ולתקן בזה הברכה שאינה צריכה, ושוב יכרך מחדש.

יר"ש יוצא ידי שניהם

הנה הרוצה לצאת כל הדיעות, וחושש לשיטת המהרש"ג דא"צ לברך על נר אחרת, ובאמת כן יש להוכיח ממש"כ הגה"ק מבוטשאש (סי' ח') להסתפק במי שהחליף רק ציציותיו באותה בגד אם צריך לברך שוב על אותה בגד, ומוכח דס"ל כסברת המהרש"ג דרק על בגד אחר שיש בה חיוב חדש אז מברכים, וכן הסתפק בזה בעקרי הד"ט (חיו"ר"ד סי' ל"א אות ו') ועוד, העצה הנכונה שעשה הפסק בדיבור ושהי"י ושוב יכרך.

אם נדלק לומן מה ושוב נכבה

וכל זה מיירי באופן שלא נדלק כלל אבל אם דלק קצת ושוב נכבה ע"י שהפתילה נשרה במים, אע"פ שיש